У пошані до піонерів – лицем до молоді!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVII. Ч. 225. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 10-го ГРУДНЯ 1970 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK THURSDAY, DECEMBER, 10, 1970 No. 225. VOL. LXXVII.

Ніксон конферував у Білому Домі з королем Йорданії Гуссейном

Вашингтон. — Йорданський король Гуссейн прибув у вівторок 8 грудня з діловими відвідинами до Вашингтону і перевів 50 хвилин на нараді у президента Ніксона. Приявними були дорадник Президента у закордонних справах проф. Генрі Кіссінґер, голова близькосхідного Відділу у Державному департаменті Джозеф Сіско і йорданський амбасадор в ЗСА Абдул Хамід Шараф. Пресовий секретар Білого Дому Роналд Зіґлер заявив тільки, що нарада стосувалася проблеми замирення на Близькому Сході та економічних і військових відносин в Йорданії. Зіґлер ствердив, що „очевидно, однаково Президент, як король Гуссейн заінтересовані в тому, щоб відновилися мирові переговори за посередництвом Гуннара Яррінґа". Король Гуссейн прибув до Вашингтону після того, як в минулому тижні перевів був наради з новим єгипетським президентом Анваром ель-Садатом у Каїро. Король Гуссейн перевів теж у вівторок нараду з американським секретарем оборони Мелвіном Лердом. За газетними вістками, Гуссейн хотів не тільки перевірити становище ЗСА супроти територіяльних претенсій Ізраїлю, які виринуть у мирових переговорах, але й осягнути від ЗСА більшу економічно-військову допомогу. Уряд передбачив уже в рямцях допомоги закордонові — 30 мільйонів дол. для Йорданії, що їх Йорданія використає головно на закуп 18-ох джетів типу „Фантом", важких танків і панцерних возів. В п'ятницю цього тижня прибуде до Вашингтону ізраїльський військовий міністер Моше Даян і тому ці цьоготижневі наради у Вашингтоні можуть мати вирішне значення для ізраїльсько-арабських мирових переговорів. Загально сподіваються, що вони відновляться ще в цьому місяці.

Пам'яті Слуги Божого Митрополита Андрея

Ню Йорк, Н. Й. — У неділю, 13-го грудня ц. р. — день св. Апостола Андрея Первозванного — в 4-ій год. по пол. в церкві св. Юрія в Ню Йорку відправлять О. О. Василіяни Святу Літурґію за беатифікацію незабутнього Слуги Божого Митрополита Андрея Шептицького. Під час Служби Божої співатиме хор, що його патроном є власне Слуга Божий Митрополит Андрей. Безпосередньо після церковної відправи в 5-ій год. по пол. в авдиторії школи св. Юрія відбудеться Святочний Вечір у пошану Слуги Божого Митрополита Андрея. На програму Вечора складаються: Доповідь о. сов. Николая Вояковського, пароха північного Бруклина, про Великого Митрополита і виступи Хору ім. Митрополита Андрея Шептицького. Ініціяторами святкування пам'яті Слуги Божого Митрополита Андрея Українське Католицьке Академічне Товариство „Обнова" і Хор ім. Митрополита Андрея Шептицького.

Шпитальний бюлетень інформує про „Лікарський довідник" д-ра М. Данилюка

Міннеаполіс. — „Медікал Стафф Нюзлеттер", що є внутрішнім бюлетенем двох великих шпиталів у Міннесоті, які мають на своєму лікарському штабі понад 300 лікарів, у листопадовому виданні інформує про опублікований УНСоюзом і „Свободою" „Лікарський довідник д-ра Михайла Данилюка, підкреслюючи важливість тієї книги для українських не тільки громадян, але й лікарів. У повідомленні під наг: „Д-р Данилюк є автором важливої медичної книжки" дослівно сказано:

„Д-р Михайло Данилюк, від давна член медичного штабу шпиталів Ферв'ю, написав книжку „Лікарський довідник". Книжка написана в його рідній українській мові і є першою більшою медичною публікацією у вільному світі, написаною спеціяльно для вжитку українських іміґрантів. Книжка „Лікарський довідник" допомагає читачеві і лікареві краще розуміти фізіологію й анатомію процесу недуг. Ми всі повинні поґратулювати д-рові Данилюкові за його зусилля в користь українського народу. Д-р Данилюк здобув лікарський диплом на Мюнхенському університеті в 1950-му році та завершив свою практику у Шведському шпиталі в Міннеаполісі. Відбувши військову службу в армії ЗСА, він відкрив і продовжує приватну лікарську практику в Міннеаполісі . . ."

Обласний організатор Володимир Гірняк відбуває організаційну поїздку по західніх стейтах

Володимир Гірняк

Джерзі Сіті, Н. Дж. — Організаційний відділ Українського Народного Союзу інформує, що минулого тижня, повернувшись з поїздки по Західній Канаді, виїхав в нову організаційну поїздку обласний організатор, колишній головний контролер УНСоюзу, Володимир Гірняк, який відвідає найперше стейт Мізурі, в якому задержиться найдовше в містах Ст. Луїс, Кензас Ситі і Ст. Джозеф. Після закінчення там своїх організаційних завдань, п. Гірняк відвідає інші західні стейти, укладаючи плян поїздки згідно з потребами тамтешніх Відділів і за договоренням з їх урядами. Перебуваючи в Ст. Луїс, п. В. Гірняк відвідає також Відділи в сусідньому місті Іст Ст. Луїс, Іллинойського стейту. Завданням цієї поїздки є відвідини місцевих союзових Відділів й допомога їм в організаційній праці. Можна сподіватися, що місцеве громадянство радо зустрічатиме Володимира Гірняка, відомого громадського діяча та досвідченого забезпеченевого фахівця й з охотою скористає з його досвіду. Поїздка В. Гірняка потриває до Різдвяних свят.

Свідок видачі Кудірки заявляє, що литовський моряк міг дати важливі інформації про совєтське шпигунство

Вашинґтон. — Переслуханий палатною комісією для закордонних справ про видачу литовського моряка Сімаса Кудірки в совєтські руки очевидець цього випадку, присутній в той час на американському катері „Віджілант" Роберт Л. Брізе з Бедфорду, Масс., заявив, що Кудірка, як радіооператор корабля „Совєтська Літва" міг мати важливі інформації про шпигунську ролю й завдання совєтської т. зв. „риболовної фльоти" на Атлантійському океані поблизу побереж ЗСА. Працюючи на совєтському кораблі, як радіооператор, Кудірка був у центрі дій совєтської „риболовної" фльоти і міг доказати, що, крім риболовлі, вона має також і конкретні шпигунські завдання. Саме тому, за словами Брізе, команда совєтського корабля добивалася так наполегливо видачі Кудірки, перетягаючи його потім силою, скривавленого і побитого назад на поклад „Совєтської Літви". На вимоги Брізе, щоб капітан катеру „Віджілант" Ралф Юстіс рятував Кудірку, той заявив, що він має наказ і мусить його видати так чи інакше. Як виявляється тепер із залишених Кудіркою на американському катері паперів, він плянував свою втечу вже з 1969 року. В одній із своїх записок з 29 листопада 1969 р. Кудірка написав: „Людина, народжена в печері, не може оцінити, що таке свобода. Людина, яка помирає із голодового виснаження, не може заспокоїти свого голоду. Смерть для свободи варта риску". В американських політичних колах здогадуються, що Кудірку вже розстріляно.

Страйк залізничих робітників загрожує поважно економіці й обороні країни

Вашинґтон. — У зв'язку із заповідженим на четвер 10 грудня ц. р. провідниками спілок страйком залізничних робітників і службовців тут у палатній комісії для справ міжстейтової і закордонної торгівлі відбулося переслухання секретарів праці і транспорту й інших представників уряду. Переслухані комісією секретар праці Джеймс Годжсон та транспорту Джан А. Волп заявили, що страйк може мати загрозливі наслідки для економіки й оборони ЗСА. Щоб запобігти страйкові през. Ніксон звернувся до Конґресу з пропозицією схвалити закон про заборону страйку на протяг 45 днів, щоб мати таким чином більше часу для переговорів між керівниками більших залізничних компаній і проводами чотирьох великих спілок, які репрезентують 80 відсотків усіх залізничних робітників і службовців. Заповіджений страйк припинив би увесь пасажирський і вантажний рух на залізничих лініях ЗСА до і з Ню Йорку, за винятком Лонґайлендської залізниці і спричинив би важкі втрати для торгівлі, особливо ж у цьому передріздвяному сезоні. Залізничні спілки вимагають збільшення заробітних платень на 40 до 50 відсотків протягом трьох найближчих років, компанії оферують їм тільки 37-відсоткову підвишку. Якщо в середу 9 грудня Конґрес не схвалить закону про відкладення страйку на протяг 45 днів, то страйк залізничних робітників почнеться вже в четвер 10 грудня з години 12.01 ночі.

Америка не переводитиме нової інтервенції в Камбоджі

Вашинґтон. — Державний секретар Вілліям Роджерс і секретар оборони Мелвін Лерд одностайно заявили, що американські війська не вмаршують більше до Камбоджі і тому нема чого лякатися, що Камбоджа стане „другим В'єтнамом". Ці обидва члени Уряду виступали 8 грудня ц. р. на сенатській Бюджетовій Комісії, де вирішувалася справа бюджету ЗСА на оборону у висоті 66.400.000.000 дол. та зголошеного Урядом внеску на признання додаткового одного більйона на закордонну допомогу, в чому 500 мільйонів передбачено для Ізраїлю та 225 мільйонів для Камбоджі. Державний секретар Роджерс признав, що Америка підтримуватиме уряд Лона Ноля в Камбоджі в його обороні проти комуністичних аґресорів ,але тільки летунством і доставами зброї, а не військовими дорадниками ані бойовим військом. Водночас він заявив, що шанси замирення у В'єтнамі „рівняються тепер нулі", бо комуністи не виявляють на Паризькій конференції ніякого бажання замиритись. Однак Америка — заявив він — не покине Паризької конференції про В'єтнам, бо комуністи можуть в кожному часі змінити своє становище. Секретар оборони Мелвін Лерд заповів, що — згідно з заявою президента Ніксона в травні цього року число американських військ у В'єтнамі впаде до 284.000. Але він відмовився подати дальший плян відкликування військ, бо це — сказав він — залежить від становища комуністів на Паризькій конференції. — Всупереч совєтській бюджетовій методі — американський бюджет на оборону стосується не тільки осіб у збройних силах, але й закупу зброї, військових влаштувань і взагалі всіх видатків, пов'язаних із збройними силами.

Верховний Совєт схвалив новий бюджет СССР

Москва. — Верховний Совєт СССР зійшовся у вівторок 8 грудня ц. р. і вислухав звідомлень міністра фінансів Василія Гарбузова та голови Державної плянувальної комісії Ніколая Байбакова. Загальний бюджет підвищено до 160,600.000.000 рублів, у тому бюджет на військові цілі залишився майже той сам, на кругло 17,900,000,000 рб.,себто 19,-900,000,000 дол. Однак Совєти розуміють під військовим бюджетом видатки виключно тільки на утримання людської сили у військових уніформах, а все те, що стосується нової зброї, дослідів військового характеру чи всяких військових влаштувань і споруд засекречено в різних інших позиціях бюджету. Тому справжньої висоти совєтського військового бюджету ніхто не знає. Гарбузов заявив у своєму звіті, що хоч „Совєтський Союз веде мирну політику, проте імперіялісти продовжують перегони у зброєнні, скріплюють свої військові бльоки і поширюють боротьбу проти соціялістичних країн та визвольних рухів". Економічний звіт Байбакова був назагал оптимістичний, але згадано в ньому про нарікання совєтських сірих громадян на все ще брак предметів першої потреби і їхню погану якість. Верховний Совєт складається з 1 517 членів і його засідання було передбачене на три дні.

Бразилійські викрадачі швайцарського амбасадора вимагають звільнення 70 в'язнів

Ріо де Жайнеро. — Бразилійські терористи із „Союзу Національного Визволення", які в понеділок 7 грудня ц. р. викрали амбасадора Швайцарії Джіовані Енріко Бухера, в листівці, підписаній проводом цієї підпільної організації, висловили вимогу звільнення в заміну за викраденого амбасадора 70 політичних в'язнів, заарештованих бразилійською владою за підривні і терористичні дії. Це найвища кількість із вимаганих досі терористами у попередніх того типу викраденнях звільнень. За американського амбасадора Елбріка вони вимогли звільнення 15 в'язнів, за японського косула — п'ять і за західньо-німецького амбасадора фон Голлебена — 40. В міжчасі бразилійська поліція веде наполегливі розшуки за викраденим амбасадором і за його викрадачами.

НЕБУВАЛА КУЛЬТУРНА ПОДІЯ: ДВІ ВИСТАВКИ УКРАЇНІКИ В ГАРВАРДІ

Написав Омелян Пріцак

Проф. Омелян Пріцак при вході до бібліотеки українського семінаря в Гарварді

В репрезентативних вестибюлях центральної гарвардської бібліотеки Вайденер відбуваються виставки, що впроваджують студентів, професорів та відвідувачів до даних дисциплін. Виставка звичайно триває один місяць. В окремих випадках можна продовжити її на два місяці.

Українські студії в Гарварді вже увійшли в третій рік. Хоч вони здобули собі признання у фахових колах, все таки не стали загальновідомими для всього університету. Тому зродилася думка влаштувати виставку українських студій в Гарварді, щоб запізнати з українськими культурними здобутками американську наукову й культурну еліту.

Голова гарвардського професорського Комітету Українських Студій відбув наради з управою бібліотеки на початку біжучого академічного року і зарезервував місяць грудень для української виставки з огляду на те, що під кінець грудня відбувається в Бостоні цьогорічний з'їзд Американського Історичного Товариства. Це знаменита нагода познайомити кілька тисяч американських істориків з усього континенту з вартостями української культури.

Підготування почалося студіями багатств гарвардських бібліотек: центральної бібліотеки (Вайденер) та бібліотеки рукописів і стародруків (Ґоутон). Остання бібліотека заслуговує на окрему увагу українських учених.

В 1926 році випускник Гарварду Баярд Кілґур мол., син мільйонера із Сінсінаті, зацікавлений студіями російської літератури та історії, відбув, за порадою своїх професорів Куліджа і Блейка, подорож до Совєтського Союзу. Це були часи початків індустріялізації і колективізації, коли большевикам треба було тракторів та інших машин, за які вони тоді радо міняли скарби пограбованих приватних та церковних бібліотек.

Кілґур покористався нагодою і закупив чи проміняв на машини все вартісне , що попало до його рук. Поміж скарбами, що він їх здобув є п'ять українських першодруків Івана Федоровича: Заблудівське Євангеліє з 1569 р., Львівський Апостол з 1574 р., з того ж року Львівський Азбуковник, знаменита Острозька Біблія з 1581 року, Острозький Псалтир з 1580 року та інші.

Крім того Кілґур передав Ґоутон бібліотеці відповідну суму, з процентів якої вона може продовжувати його роботу, себто закуповувати від антикварів рукописи і стародруки за великі гроші. Таким способом названа бібліотека закупила чотири оригінальні універсали гетьмана Івана Мазепи (з рр. 1691-1702), оригінал рукопису одного філософічного трактату-діялогу Г. Сковороди з 1781 р., листи М. Гоголя, перше видання „Слова о полку Ігоревім" з 1800 р., перші видання творів Гоголя, Гр. Основ'яненка, перше видання „Кобзаря" з 1840 р. (його закуплено в 1968 р.; в ЗСА існує ще другий примірник, закуплений недавно УВАН-ом в Ню Йорку перша збірка українських народних пісень. М. Максимовича з 1827 р., перші видання творів П. Куліша, майже усі видання М. Драгоманова і т.д.

Вибравши з каталогу бібліотеки Ґоутона найважливіші українські позиції, голова Комітету У. С. відбув довшу розмову з директором цієї ж бібліотеки п. Бондом про те, щоб оці скарби дістати на виставку у Вайденер бібліотеці. Побоюючись, що при перенесенні з одної бібліотеки в другу і під час виставки деякі експонати могли б пропасти або бути ушкодженими, дир. Бонд запропонував рівночасно влаштувати другу виставку українських рукописів і стародруків і дав до диспозиції відповідне місце в бібліотечі Ґоутон.

Отже, в дуже короткому часі треба було підготовити дві виставки. Студенти україністики дістали завдання перевірити деякі окремі секції бібліотеки Вайденер, щоб виявити чи потрібні для виставки матеріяли не випозичені, а як що так — дістати їх назад на час виставки від читачів.

Пішлося про те, щоб показати не тільки самі книжки, але також документи та пам'ятки по визначних діячах культури і щоб довколишній світ побачив, що українська культура органічно пов'язана і що навіть на еміґрації українці мають інтимний зв'зок з нею. Що це не тільки припадкова збірка припадкових книжок — а духова спадщина.

(Закінчення на стор. 4-ій)

„МИ НЕ КАТОЛИКИ ДРУГОЇ КЛЯСИ"

ЗАКІНЧЕННЯ РЕПОРТАЖУ ІЗ ДЕМОНСТРАЦІЇ ПЕРЕД ПАПСЬКОЮ ДЕЛЕҐАТУРОЮ

Делеґація до Папської Делеґатури

Папську Делеґатуру у Вашинґтоні заздалегідь повідомили про склад української делеґації, яка бажала зустрітися з Архиєпископом Раймонді й передати йому петиції. До того списку не були включені о. Малоні і д-р Бирд, і тому їх запросили окремо на розмову, не допустивши до участи в спільній українській делеґації; представникові „Свободи" не дозволили супроводити українську делеґацію, до складу якої входили: монс. К. Прийма, о. В. Андрушків, о. М. Горошко, д-р З. Ґіль, д-р В. Пушкар, Мати Марія, ЧСВВ, д-р Р. Осінчук, пані Єва Піддубчишин і двоє студентів: П. Карпінський та Віра Никифорук, (вона була присутня на окремій розмові представника Папської Делеґатури з о. Малоні і д-ром Бирдом, знавцями церковного права, становища Церков під комуністичною диктатурою та сучасного становища Української Католицької Церкви у світі).

Апостольський Делеґат в ЗСА Архиєпископ Луїджі Раймонді не вийшов до делеґації. Українську групу прийняв і мав з нею понад 15-хвилинну розмову перший секретар Папської Делеґатури у Вашинґтоні монс. Маріо Пересін (словацького походження). Після розмови й передання йому на руки української петиції, монс. Пересін сказав, що „Апостольська Делеґатура уважно, якнайбільш уважно вивчить ці документи і передасть їх Папі Павлові VI". В іншій залі Делеґатури о. д-р Малоні та проф. Бирд докладно вияснили представнику Апостольської Делеґатури причини демонстрації, сказавши, що українські миряни домагаються лише виконання постанов Другого Ватиканського Собору і проголошення Римом патріярхального устрою для УКЦ; якщо ж цього законного прохання українців-католиків не буде здійснено. то демонстрація біля Папської Делеґатури — це лише початок дальших маніфестацій і демонстрацій.

Під час української католицької маніфестації у Вашинґтоні — між маніфестантами багато молоді.

Чотири документи

Українська делеґація передала Папській Делеґатурі чотири офіційні документи-петиції та кілька допоміжних матеріялів. Всі основні документи-петиції вияснювали завдання маніфестації і стверджували одностайне домагання мирян Української Католицької Церкви у ЗСА та у всьому вільному світі — надати УКЦеркві патріяршого устрою з першим Патріярхом Владикою-Ісповідником Йосифом Сліпим. У документах підкреслено, що ці домагання мирян і священиків та ченців-черниць базовані на постановах Другого Ватиканського Собору про Східні Церкви і на рішеннях Синоду Українських Єпископів у Римі в 1969 році, та що для збереження й розвитку Української Католицької Церкви в особливому становищі — переслідуванні в Україні безбожною імперіялістичною, окупаційною Росією і розсіянні вірних УКЦеркви в діяспорі, — таке справедливе домагання українців повинно бути здійснене.

Перший офіційний документ, адресований Архиєпископові Луїджі Раймонді від імени священиків УКЦеркви, підписали о. Володимир Андрушків, о. Климентій Прийма і о. Зенон Павлович: „Як душпастирі, які знають інтенції та бажання своїх вірних, ми запевняємо, що їхні спонтанні зусилля скеровані тільки на зміцнення нашої Церковної структури", — сказано в цьому документі. Підписані отці звертають увагу на факт, що між мирянами і Єпископами УКЦеркви дійшло до непорозуміння тому, що миряни вважають законом рішення Синоду Єпископів УКЦ в св. Софії в Римі в 1969 р. та конституції патріяршого управління, підписану всіма Єпископами, але Єпископи ще не запровадили дотепер тих рішень у життя.

Другий документ, адресований Папі Павлові VI, на-

(Закінчення на стор. 3-ій)

АВТОБУС З НЮ ЙОРКУ НА ВИСТАВКУ В ГАРВАРДІ

Старші громадяни і студенти Ню Йорку, Нюарку і околиць, які бажають оглянути обидві виставки україніки в Гарварді, матимуть нагоду поїхати до Кембрідж спеціяльним винайменим автобусом по зниженій ціні (прибл. 12 дол. від особи в обидві сторони) якщо зголоситься відповідна кількість охочих. Від'їзд з Ню Йорку (біля УНДому — ріг 9-ої вулиці і Другої Евені) в суботу 12-го грудня о год. 8-ій рано. Поворот цього самого дня о год. 8-ій вечором. Зголошуватись телефоном на число (212) 228-4328 у п-ва Хемичів.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢

Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Злощасна бюрократія

У зв'язку з жалюгідною історією видачі большевикам литовського втікача Сімаса Кудірки деякі американські коментатори таврують ту складну й замотану бюрократичну систему, яка не дозволяє найважливішим вісткам доходити своєчасно до відповідних вирішних осіб. У випадку Кудірки капітан американського корабля Прибережної охорони „Віджилент" уперше повідомив головну кватиру в Бостоні про замір совєтського моряка „вибрати свободу" — о год. 12:43. Поки большевицькі опрічники витягли Кудірку з чердака — минуло добрих сім годин. У той час із згаданої кватири в Бостоні двічі телефонували до Державного Департаменту і за кожним разом телефон приймали дижурні нижчі урядовці. Але державний секретар Вілліям Роджерс і секретар комунікації Джан Вольпе, якому підлягає Прибережна охорона, дізналися про цю історію, мабуть, разом із президентом Ніксоном — через шість днів після події. . .

Коментатор Тед Луїс пригадує, що шеф штабу американських збройних сил ген. Джордж С. Маршалл вислав 7 грудня 1941 року вранці депешу до командування на Гаваях про те, що перехоплено шифрований японський радіо-наказ про атаку проти американської фльоти в Перл Гарборі на 8 грудня. Та депеша прийшла до командування в Перл Гарборі вже після катастрофи. За місяць перед схопленням північнокорейськими комуністами американського корабля „Пуебльо" американська розвідка повідомила про таку актуальну загрозу, — та пересторога взагалі не дійшла до капітана „Пуебльо". До американського розвідчого корабля „Ліберті" у східній частині Середземного моря вислано з початком червня 1947 р. наказ віддалитися від берегів Ізраїлю. Поки той наказ дійшов до своєї цілі ізраїльтяни, не знаючи, що це корабель американський, затопили його, при чому згинули 34 американські моряки.

Затяжна бюрократична процедура завжди дратує, бо не дозволяє ладнати справи швидко, гладко, доцільно, не рахується з інтересами й почуваннями заінтересованих осіб. Але всі наведені вище приклади доказують, що замотані шляхи бюрократичного лябіринту можуть мати також трагічні наслідки історичного значення. Тед Луїс пригадує вислів Ричарда Ніксона, що про найближчу війну прийдеться рішати впродовж 20-ти хвилин, і слушно апелює до Конґресу та Уряду, щоб наладнати комунікаційний апарат всередині державної машини так, щоб не терпіли люди, нація і держава.

Червоний блеф

„Народна влада" — так зветься передова в московській „Правді" з 5-го грудня, присвячена „Дневі конституції". „Совєтський народ — вільний і повновласний господар своєї великої соціялістичної держави", сказано там же. Таким чином, орган ЦК КПСС заперечує існування, як окремих „соціялістичних держав", Української ССР та Білоруської ССР, хоча київська преса задля пропаганди все ще називає ці паперові „держави" суверенними державами.

У тій же передовій сказано, що до офіційно найважливішого керівного органу в СССР, Верховного Совєту СССР, входять депутати „від 62 національностей" і що „рівноправність совєтських народів, їх братський союз були й будуть основою могутности багатонаціональної совєтської держави". Хоч Конституція СССР, із змінами за Сталіна в сторону московської централізації влади, визнає нібито право за кожним народом, народністю і нацією в СССР на їхніх представників-депутатів у Верховному Совєті СССР та в Совєті Національностей, на їхні рідні мови, культури, врешті на автономне життя, насправді у Верховному Совєті СССР є лише представники 62 національностей! Якщо б совєтська конституція дійсно гарантувала „демократичний спосіб правління", то не могли б у СССР опинитись без своєї репрезентації представники понад 40 національностей, адже в Совєтському Союзі живуть 110 націй, народів і народностей, за висловом совєтської преси.

Совєтська конституція є виразником „совєтської демократії", яка за висловом Леніна „в мільйон разів демократичніша кожної буржуазної демократії". Але в демократичних країнах Заходу робітники мають право на страйк, на вільний вибір місця праці, громадяни можуть еміґрувати, їх не переслідують за віру в Бога, за ті чи інші переконання. Цілковито протилежна картина в СССР. Тому „Свято конституції" — це один із найбільших блефів, на який лише здобулась комуністична пропаганда.

ОХРАНА - ҐПУ - НКВД - КҐБ

Мюнхен. — У різних країнах світу друкуються так звані спомини Хрущова. Хрущов і його жінка Ніна (дівоче прізвище — Кухарчук) подали протести до преси. Хрущов заявив, що він „не передавав нікому" своїх споминів. З цього виходить, що десь такі мемуари колишнього прем'єра СССР є. Світлана Алілуєва, Сталінова дочка, подала до преси заяву про неправдиві твердження в опублікованих уривках так званих споминів Хрущова. Та й сам редактор цих ніби споминів, американський журналіст Талбот, зазначає, що він мав у руках тільки сирий матеріял, який треба було привести до ладу для вигоди читачів.

Хто мав можливість слідкувати за діяльністю Хрущова після смерти Сталіна, мусить ствердити, читаючи т. зв. спомини Хрущова, що в них є немало правдивого. Чому ж він називає опублікований у вільному світі матеріял фальшивкою і винуватить „буржуазну продажну пресу"?

Тут ми приходимо до „таємниць Кремлю", в яких велике завдання виконує таємна служба, відома в Росії під різними назвами. За царського режиму то була „охрана", що посилала своїх аґентів у революційні організації. Такий був Євно Азеф, що діяв в Бойовій організації російських соціял-революціонерів 15 років і влаштовував замахи на міністрів царського уряду: 1904 року з його почину вбито міністра Плеве, хоч Азеф діставав реґулярну місячну платню від „охрани".

Але не дрімали й противники царського режиму. Революціонерам удалося всунути в апарат „охрани" свого чоловіка. То був Мєдніков. Він був на службі в „охрані" 25 років і розкривав для революційних організацій аґентів царського уряду, що діяли в нелеґальних товариствах. Після революції Мєдніков написав книжку про свою роботу в „охрані".

В большевицькій партії кілька років діяв аґент „охрани" Роман Маліновський (родом поляк). Ленін мав велике довір'я до Маліновського, і його большевики постаралися зробити послом до Державної Думи перед першою світовою війною. Маліновський був прийнятий до Центрального Комітету большевицької партії і з трибуни Державної Думи (парляменту) читав революційні промови, які йому писав Ленін. Цікаво: перед виголошенням цих промов Маліновський радився з аґентами „охрани", і вони до цих промов додавали від себе „революційного перцю"...

Методи „охрани" і свої власні большевицька партія вдосконалила, захопивши владу в 1917 році. В 1926 р. совєтська „охрана", названа ҐПУ, здобула через своїх аґентів у Парижі довір'я російського монархіста (українського роду) Василя Шульгина. Аґенти ҐПУ, вдаючи, неначе вони були членами монархічної організації, возили його до Києва, Москви, Ленінграду, улаштовували „таємні сходини" з своїми людьми, яких представляли Шульгинові, як „монархістів". Те саме ҐПУ перевело Шульгина через кордони, і він написав у Парижі книжку „Три столиці". Редаґувати цю книжку помогли йому аґенти ҐПУ. Цю аферу розкрив незабаром відомий російський детектив Владімір Бурцев, і після того Шульгин надовго замовк.

З приводу т. зв. споминів Хрущова слід поставити питання: Cui prodest? (Кому це на користь?).

В опублікованому матеріялі є гостра критика Сталіна як політика, стратега і людини. Відома в світі промова Хрущова р. 1959, з чого почалася „десталінізація". Але вона не була закінчена: Хрущову поставили перешкоди члени ЦК Брежнєв, Косиґін і т. д. Вони злякалися, що десталінізація їм пошкодить, бо вони теж помагали Сталінові в кривавих „чистках". Хрущов не побоявся того, що він свого часу виконував накази Сталіна. Він уважав, що треба було показати злочини Сталіна перед цілим світом. Він поміг виданню повісти Солженіцина „Один день Івана Денисовича", де показано правдиво понуре життя невільників у совєтських таборах. Цей „антисталінізм" Хрущова створив йому популярність серед людности в СССР, хоч він своєю безладною політикою довів сільське господарство до руїни. Про це мені доводилося чути від людей, що бували в СССР після упадку Хрущова в 1964 р.

Після Хрущова до влади прийшли прихильники Сталіна. Поволі Брежнєв і компанія відновлюють культ Сталіна: на могилі тирана поставлено пам'ятник; генерали і маршали, яких Сталін не встиг зліквідувати, прославляють „генералісимуса" в промовах і споминах, як великого стратега, а Хрущову закидають неправду: мовляв, він учинив кривду Сталінові.

Ця „ресталінізація" в СССР напевне непомалу сердила Хрущова, але його наступники при владі не дозволили йому виступити проти Сталіна в СССР. Однак, живучи на своїй „дачі" під Москвою, Хрущов не міг мовчати: він говорив, що думав і знав з історії большевицького режиму. Може й не догадувався, що в його „дачі" аґенти КҐБ повставляли мікрофони, які передавали його розмови до централі КҐБ в Москві, де їх записано на стрічку маґнетофона. Аґенти КҐБ використали ці записи: вони їх продали через своїх людей в країнах Заходу, очевидно, за добрі гроші. Треба думати, що це сталося без згоди й відома Брежнєва з товариством.

Мабуть є в КҐБ такі особи, що бояться відновлення культу Сталіна, бо знають, що Сталін нищив і найвірніших начальників НКВД-КҐБ: Ягода, Єжов і багато інших стали жертвами терору з волі Сталіна. Так звані спомини Хрущова, опубліковані у вільних країнах, будуть відомі і людності СССР. Це пошкодить культові Сталіна і кине недобру тінь на тих, що хочуть відновити „сталінські норми".

Чим пояснити „невдячність" Хрущова супроти Сталіна, який свого часу ставив його на відповідальні місця в партії і в уряді? Це ж Сталін зробив Хрущова секретарем ЦК КП(б)У і „прем'єром" України. Причина проста: Хрущов побачив, що Сталінова ласка на бистрому коні їздить: сьогодні пан, завтра — пропав. Сталін ішов у традиції російських царів. Павло I (1796-1801) казав: „У мене той вельможа, на кого я дивлюся, і тільки до того часу, поки я на нього (очевидно — ласкаво) дивлюся".

Сталін хотів мати біля себе „холопів", а не людей, що мають незалежну думку. Мабуть, Хрущов і досі не забув, як „вождь світового пролетаріяту" велів йому: „Хахол, танцюй гопака!" І Хрущов мусів танцювати, щоб догодити „хазяїнові"... Дехто такого пониження не може забути повік. Ще й до того Сталін назвав Хрущова „хахлом", коли він — стопроцентовий „кацап" із с. Каліновки, що знаходиться в частині Курської области, заселеної росіянами.

П. А.

В. Ленцик

ФІЛОСОФІЧНО-БОГОСЛОВСЬКІ КУРСИ В УКУ В РИМІ

Відзначаючи річницю історичної події посвячення св. Софії в Римі, відвідини св. Отця Папи Павла VI у св. Софії і Українському Католицькому Університеті та відбуття Синоду Українського Католицького Єпископату, годиться згадати й про реалізацію одного із рішень, прийнятих під час Синоду в Римі. А саме — на дев'ятій сесії Архиєпископського Синоду 4-го жовтня 1969 року прийнято однодушно рішення, щоб Український Католицький Університет зайнявся справою богословських, катехитичних та пасторальних курсів, „щоб дати нашим отцям духовним, монахам і монахиням, а також і мирянам нагоду познайомитися з умовинами життя й апостольської праці на рідних землях і на поселеннях".

Це рішення Синоду Українського Католицького Єпископату було зреалізоване Блаженнішим Верховним Архиєпископом Кир Йосифом, який повідомив усіх Владик, що такі курси відбудуться в днях 25 травня — 5 липня 1970 року.

На викладачів курсів запрошено духовних і світських професорів з різних країн. На курси зголосилось коло тридцяти осіб, священиків, монахів, монахинь, в тому числі і студентів.

25 травня курси почали провадити викладачі, що приїхали на той день до Риму. Святочне відкриття 28 травня довершив Верховний Архиєпископ, відправивши св. Літургію в сослуженні оо. професорів та оо. учасників курсів з участю приявних професорів та слухачів.

Учасниками курсів були: сестри василіянки і служебниці, монахи студити, священики, редемптористи, один священик домініканин, кілька світських священиків та студентів. Якщо брати до уваги місце поселення учасників курсів, то вони, за винятком Австралії, походили майже з усіх наших єпархій. І це було дуже відрадне явище, це ж бо з'їхались діти одного й того самого народу, одної рідної Церкви, щоб доповнити своє знання, поділитися своїм досвідом з іншими. Живий контакт не заступить ні книжка, ні газета. Особиста зустріч, щира виміна думок — оце ті цінноці, що їх на курсах набуває кожний учасник. Такими курсами, спільними конференціями, розмовами ми затіснюємо той зв'язок, який внаслідок нашого поселення по різних країнах світу чимраз більше послаблюється.

Особовий склад викладачів був для слухачів і атракцією і збуджував свідомість єдности нашої Церкви, що творить окрему органічну частину у Вселенській Христовій Церкві під проводом Намісника Христового Папи Римського.

На цьому першому курсі викладали: Блаженніший Верховний Архиєпископ Кир Йосиф — спеціяльну догматику, Впреосв. Кир Максим з Канади — сучасні екуменічні змагання, о. д-р Марусин — лекції з літурґіки, о. д-р Гриньох — лекції з маріології, узгляднюючи науку Східньої Церкви.

О. д-р Іван Музичка з Англії, о. д-р Іван Хома дали ряд лекцій із загальної історії Церкви. Сеньйор наших істориків, проф. М. Чубатий із ЗСА мав виклади з ранньої історії Української Церкви, а д-р В. Ленцик, також із ЗСА — ряд викладів про причини Берестейської Унії, її заключення та її долю в Російській Імперії і Австрії. Проф. Василь Лев провадив семінар із церковно-слов'янської мови.

В програмі курсів були ще біблійні предмети, соціологія та філософія, які, однак, з огляду на перешкодження викладачів не відбулись.

Присутність більшого числа членів Факультету Українського Католицького Університету було доброю нагодою для відбуття конференції Професорської Колеґії. На першій такій конференції, що відбулася під проводом Блаженнішого Верховного Архиєпископа 11 червня 1970, обговорено досягнення у навчальній та видавничій діяльності УКУ. Не зважаючи на труднощі, що мусіли існувати внаслідок розпорошення нас усіх по всіх континентах світу, ці досягнення поважні, особливо у видавничій ділянці. Це, очевидно, треба завдячувати передусім невичерпній енерґії, посвяті та витривалості Засновника цієї інституції, Блаженнішого Верховного Архиєпископа Кир Йосифа, який досконало розуміє вагу науки для розвою Церкви та народу. Під час посвячення св. Софії Святіший Отець Папа Павло VI оглянув приміщення Університету і поблагословив його працю.

На черговому засіданні Професорської Колеґії, що відбулось також під проводом Блаженнішого Верховного Архиєпископа 14 червня 1970 р., обговорювано справу розбудови УКУ. Підкреслюючи велику вагу цієї інституції для нашої Церкви, Верховний Архиєпископ Кир Йосиф висказав повні журби за долю нашої Церкви слова: „Останні сили вкладаю, щоб ця Церква не розлетілась".

Приглядаючись збоку на працю нашого Первоієрарха, ми всі дивувались, як в тому віці, переживши стільки років каторги, може він так невтомно працювати. Навіть коли Блаженніший виїхав був на тиждень на „відпочинок" поза Рим, з ним повезено кілька валіз документів, праць для коректи та численні листи, що чекають на відповіді. А були це дні перед виїздом до Франції...

Єдиною відповіддю на питання, звідки береться сила в нашого Первоієрарха, може бути: Господь піддержує свого Вибранця.

Протягом курсів Блаженніший Верховний Архиєпископ часто приїздив до Університету, щоб відправити св. Літургію для професорського збору й слухачів і спільно з ним потрапезувати.

Глибоко в пам'яті залишилась відправа Литії перед зісланням св. Духа і Служба Божа, яку правив Верховний Архиєпископ Кир Йосиф у сослуженні отців професорів та отців слухачів.

На закінчення курсів, 30 червня 1970 р., Блаженніший Верховний Архиєпископ відправив в сослуженні отця д-ра Марусина і отця Бульса, ЧНІзб молебень до всіх Святих і виголосив проповідь. Навівши приклад Христа, що, довершивши діла спасення, знісся на небо, чи св. Павла, що, як пише він до Тимотея, „скінчив біг" (Тим. II,6), так і ми, — сказав Блаженніший — закінчили сьогодні курс, який промощує шлях для дальшого росту нашої Церкви.

Скільки треба було труду, грошей, самопожертви, щоб довершити цього діла, щоб такий науковий осередок створити і зорганізувати в ньому навчання! — казав Верховний Архиєпископ. — Виклади були подавані на університетському рівні, і вони напевно стануть заохотою до дальших студій, придадуться як не тепер, то в майбутньому. Наші курси далекі від виповнення всього, але тут варто пригадати притчу про таланти. Ми дякуємо сьогодні Божій Премудрості за просвічення і поширення Христових засад в нашому народі, до якого так настирливо добирається безбожницька пропаґанда. — Оце приблизно хід думок Блаженнішого Верховного Архиєпископа на закінчення курсів.

Треба сподіватися, що наступні курси притягнуть більше число учасників, бо кошти переїзду і самого побуту напевно не будуть більшими, як виїзд на вакації, а користі для нашої Церкви, без сумніву, неспівмірно куди більші, як матеріяльні витрати.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ТРЕБА ЗНАТИ, ЩО МИ ХОЧЕМО

У розділі „Голос читача" („Свобода" з 1 грудня) пан В. Остапенко намагається довести, що поняття СССР і Росія є тотожніми і що „цьому заперечують лише російські шовіністи". Ризикуючи попасти в „російські шовіністи", я теж заперечую. Вважаю, що в цьому немає жадної логіки. Російські шовіністи зацікавлені, щоб поняття СССР і Росія фактично і юридично були тотожніми. Фактичний стан є дійсно таким, що заперечує юридичному станові, і це є наш правний арґумент виступати проти російського імперіялізму.

Два тижні тому в Рочестері виступав український скрипаль Ігор Криса і з ним дві грузинки (віольончель і піяністка). В програмі було написано: „From Russia". В одній з рецензій (дуже похвальній) було написано теж „From Russia", а в другій було ще й додано „Three Russian". Після концерту ми заявили своє здивовання мистцям, які невдоволено пояснили, що це американці самі роблять навмисно чи просто не знають географії і історії Сходу Европи.

Щиро вірю, що ні українець, ні дві грузинки не бажали, щоб їх відносили до росіян. Промовчувати такі випадки це значить згоджуватись з такою плутаниною і її узаконювати. Свої вияснення ми написали до обох редакцій і копії послали рецензентам. Покищо газети їх не надрукували, але хай знають. Крапля по краплі і камінь довбає.

Вважаю абсолютно правильним домагання автора замітки „Мракобісся продовжується" боротися проти нього, щоб у форм і СССР вкладався справжній зміст, а не помагати затушковувати чи згоджуватись, як то радить п. Остапенко. Наше заперечення проти подібних фальшувань не було б „марним сподіванням", як твердить п. Остапенко, якби всі ці вияснення велись фахово і від імени авторитетної організації, про що ми давно говоримо.

Ілля Демиденко
Рочестер

„ХТО В ЛІКАРНІ НЕ БУВАЄ..."

Недавно у „Свободі" появився фейлетон п. Ікера „Світ і маленькі світики". Приїхавши додому із одного такого маленького „світика", яким був з'їзд підгаєчан східних стейтів, що відбувся досить вдало 19 вересня 1970 р. на „Верховині", я попав у зовсім інший „світик" — у лікарню.

Я був дуже щасливий, коли мене туди завезли, але як залишав лікарню, то був тисячу разів щасливіший. Це вперше у своєму житті довелося мені провести коло двох тижнів у лікарні. За майже півстоліття свого життя я бував у різних такого роду закладах, але не як пацієнт, а як відвідувач хворих. Ніколи не уявляв що кількахвилинні відвідини хворого мають таку високу вагу. Недарма одною із семи головних догм милосердя є „хворого відвідати".

„Світик" у лікарні зовсім інший, як зовнішні „світики". У вашій кімнаті протягом кількох коротеньких секунд бачите як згасає життьова свічка незнаної вам людини. До ваших ушей до-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Валентин Мороз

ХРОНІКА СПРОТИВУ

(6)

Як увесь світ відображається в краплі води, так в історії з Довбушівським іконостасом відобразилися всі українські лиха. Власне, не стільки в самій історії, скільки довкола неї. Коли б справа стосувалася самого Параджанова, то не варто було б писати статті. Можна було б обмежитись ще одною заявою. Взятись за перо мене примусила тупа байдужість, з якою наша інтеліґенція реаґує на вчинки Параджанова. Найпопулярніша наступна логіка: „Ну, вкрав, це ясно, це погано. Але зачіпати, мабуть, не варто! Все таки Параджанов . . ."

Тут — коріння української трагедії. Національна спадщина ще не стала для нашого інтеліґента цінністю, дорожчою від будь-яких талантів і заслуг Параджанова — нехай будуть вони як завгодно великими. Про заслуги Параджанова є різні погляди. Деякі вважають, що „Тіні забутих предків" — досягнення Якутовича, Ільєнка (фільм дістав премію в Уруґваї за колір) і Скорика. Що Параджанов — не режисер „Тіней", а радше здібний імпресаріо, який вдало зібрав для фільму необхідних людей. Але повторюю — справа не в тому. Дозволили б вірмени режисерові-українцеві (найгеніяльнішому!) вкрасти ікони з Ечміядзину або Татевського манастиря?

Над Вірменією вже не висить Дамоклів меч русифікації. Це вже позаду. Вірменія не лише формально, але і фактично вірменська. Причина вірменських успіхів у тому, як вони відносяться до своєї спадщини. І в нас справи підуть „по-вірменському", але тільки тоді, коли ми перестанемо бути байдужими споглядачами таких бастіонів українського Спротиву, як Космач. А покищо Україна служить полігоном, де експериментують люди типу Параджанова, Солнцевої — люди не конечно бездарні, але талант їх пропадає задарма, поскільки вони ніколи не зрозуміють України. Ікона з Довушівської церкви буде для них завжди цінним експонатом, ніколи реліквією.

На українському пустирі пасуться всі . . . В Рівенському обласному філіялі художнього фонду із двадцяти мистців тільки один українець! Решту позичили Омськ, Томськ, Хабаровськ . . .

Вірмени просто не впустили б їх туди, де творяться національні таїнства. Ні, не тому, що вони „страшні націоналісти" — а тому, що вірменську культуру повинні творити вірмени. Інакше обличчя Вірменії втратить виразність. Вірмени це добре розуміють. Українці ще повинні дійти до розуміння цього.

Хижак-збирач був завжди. Але в епосі масової культури він став масовим. З'явився навіть спеціяльний термін: „колекціонер-браконьєр". Про Параджанова не можна було не згадати хоча б тому, що він клясичний колекціонер - браконьєр. Він крав усюди . . . Позичив у гуцула „на дві години" старовинну річ — і зник. Слово „Параджанов" стало синонімом слова „злодій". („Ви з Києва? Скажіть Параджанову, щоб віддав мені пояс . . .").

Браконьєр виробив навіть „теорію": в закутках, мовляв, цінні речі все одно пропадають, а „ми" їх рятуємо. Але це трохи не так. Браконьєр лише примазується до людей типу Івана Гончара, подвижника, який справді рятує цінну спадщину від забуття і знищення. Браконьєр не любить трудитись, збираючи по кришечці. Він ласий пожитись тим, що вже зібрано. Адже знав Параджанов, що Довбушівську церкву хочуть обернути на музей. Напевно, сподівалися космачани, що гість із Києва своїм авторитетом допоможе „посунути" справу. І Параджанов посунув: украв головний експонат. Не вийшов Параджанов з порожніми руками і з діючого музею, який збирався десятками років, відомого далекого за межами України: від художниці Сагайдачної в Косові. Там украсти було ще легше ніж у Довбушівській церкві. В старої, напівсліпої жінки міг украсти кожний. Тільки не в кожного піднялася б рука . . .

Параджанов — рекордсмен. А скільки в нього молодших братів! Василь Баб'юк скаржиться: „Вже трудно знайти в Космачі опришківську пістолю". Порозтягали . . . І ніхто не запитався: а чи буде Космач Космачем, якщо в нього все забрати? Чи не зникне він, як явище мистецтва? Чи зможе рости ця подивугідна квітка, якщо забрати повітря, яким вона дихає? З Космача можна брати — писанки, вишивки, ліжники — все те, що виробляється тепер. Але чи треба забирати до Києва Довбушівський іконостас із XVIII століття — навіть повноцінний, не обдертий Параджановим? Тут діє клясична логіка бюрократичної централізації: все справжнє має бути в центрі. Периферія має задовольнятись недоїдками.

Проте, адміністративне поняття центру далеко не збігається з культурним. Чи можна з точки зору мистецтва назвати Космач провінцією, як і Яворів, Опішню? Власне вони — культурні центри України, джерела, без яких задихнулося б українське мистецтво. Справжня, глибинна Україна — там. Саме там може відчути київський або львівський мистець, що таке Україна. Самопізнання нації без таких центрів неможливе. І якщо шукати святих місць для українця, то в Космачі, а не в Єрусалимі. За крадіж у святих місцях завжди карали дуже суворо. Українці ж покищо дозволяють кому завгодно безкарно розтягати національні реліквії зі своєї Мекки. Та й самі не від того. Крайньо згрубілий, спустошений, вкинутий у стан сомнамбулічного сну, українець наших днів не реаґує на удари, часом дуже відчутні. Апатія, з якою українська інтеліґенція сприйняла пограбування Довбушівської церкви, прекрасно це доказала.

Навіть у народів, доля яких складалась щасливіше від нашої, небагато таких незабруднених джерел, бастіонів з таким могутнім інстинктом Спротиву, як Космач. Їх пильно стережуть і зберігають, адже це їх скарбниця і одночасно школа. По сучасній Україні можна проїхати великі простори, де найдавнішою архітектурною пам'яткою є „чайна" 1958 року народження, обмазана з усіх сторін сірим цементом — клясичний сталінський ренесанс.

Дехристиянізація, колективізація, індустріялізація, масові переселення із села до міста — все це було небувалим в історії України руйнуванням українських традиційних структур, катастрофічні результати якого виявились ще далеко не повністю. Але вже тепер можна бачити, що може породити хворий, змучений організм:

Розпустися, синє море,
На дві половинки,
Прийми девушку с дитьом
У самі глубинки.

Маруся ти, Маруся,
Одкрий свої глаза,
Маруся одвічає:
Я умерла, нізя.

Це стихійна творчість. А є ще організована, так звана „самодіяльність". Останнім часом взялись за творення (!) нових традицій. Посипались словосполучення, одно від одного безглуздіші: Дім Щастя, Свято Трудової Весни . . .

(Далі буде)

СОЮЗОВЦІ! ЦЬОГОРІЧНА ОРГАНІЗАЦІЙНА КАМПАНІЯ ПРИНЕСЛА ДОСІ 4.829 ЧЛЕНІВ. ЩЕ ТІЛЬКИ 1.171 ЧЛЕНІВ БРАКУЄ ДО 6,000. ДОКЛАДІТЬ УСІХ ЗУСИЛЬ ДЛЯ ДОПОВНЕННЯ ЦЬОГО ЧИСЛА, ЩОБ З ПОВНИМ УСПІХОМ ЗАКІНЧИТИ ЦЕЙ КОНВЕНЦІЙНИЙ РІК УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ!

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

літає стогін хворих з інших кімнат, і лікарі, хоч поводяться дуже благородно, роблять різні досліди на хворих як на кріликах.

Спостерігаючи цей „світик", вам приходять на думку великі слова нашого пророка: „І мудрий і дурень нічого не знає, куди воно ділось, звідкіля взялось . . ."

Зовнішні „світики", коли дошкуляє біль, вас не цікавлять. Але коли ви видужуєте, почуваєте себе краще і навіть „Свободу" читаєте, тоді ваш „світик" міняється. Ви чекаєте на ту найприємнішу хвилину, коли хтось із ваших приятелів чи знайомих відвідають вас, і ви поділитесь з ними своїми думками про найновіші світові події.

Усім, хто відвідав мене в лікарні, а саме: о. дек. Андрій Улицький, д-р Дмитро Певлишин, д-р Зенон Голубець (від хору „Дніпро" приніс карточку з багатьма підписами хористів), мґр Іван Норка, проф. інсп. Іван Могильний, мґр Богдан Кичун, інж. Василь Кичун і інші — всім моє щире спасибі, а докторові Лонгинові Іванковському щира подяка за вилікування мене.

О. Макогін
Клівленд - Парма, Огайо

Бенкет і збори „Львова"

Клівленд, Огайо. — Безглуздий правильник Лейк Ірі Сакер Ліґ відібрав наймолодшим юніорам (кляси „Сі") УАСК „Львів" перше місце в табелі, яке вони здобули рівною кількістю пунктів і далеко кращим, ніж у суперників із Бродв'ю Гайтс, відношенням воріт.

Отже, стало на тому, що „Львів" має одного першого чемпіона (юніори кляси „А") і одного другого чемпіона (згадані юніори кляси „Сі"). Доросла дружина і юніори кляси „Б" зайняли треті місця в своїх клясах Лейк Ірі Сакер Ліґ.

Своєрідний день подяки за цей гарний доробок — подяки Богу, тіловиховним опікунам, усім людям праці в клюбі і змагунам — відбудеться в неділю, 13-го грудня 1970 р. в приміщеннях Українсько-Американського Центру (раніша назва: Український Народний Дім), 2255 Вест 14-та вул., у Клівленді, Огайо. Товстмайстром буде проф. Гр. Ґолембйовський, із словом до молоді і про молодь виступлять відомі ентузіясти спорту д-р М. Дейчаківський і д-р О. Клос. В час імпрези відбудеться роздача нагород переможцям. Початок імпрези, яка офіційно називається: Бенкет УАСК „Львів" у закінчення спортового року 1970 — назначена на год. 1-шу сполудня.

Тижнем пізніше під цією самою адресою УАСК „Львів" — Клівленд відбуде у власній домівці свої Звичайні Загальні Збори, на які повинні явитися всі симпатики спорту, а попереду всіх — батьки змагунів. Пригадуємо, що ніякі платні службовики, ніякі чудодії з казки не роблять тут роботи. Це ваші діти і ваш обов'язок працювати для них. Приходьте громадно, працюйте громадно (так, як іншонаціональні спільноти роблять) — тоді ніхто не перевтомиться, ніщо в нас не розвалиться, а ви не питатимете, де ваші діти. Вони — вам і цілій нашій спільноті на радість, гордість і славу — ростимуть у благородній конкуренції спорту і своїми перемогами на площах доказуватимуть нам, що спільними силами і працею ми можемо перемагати в спорті і не тільки в спорті . . . Початок Загальних Зборів: год. 4 сполудня.

О. Гайський

„МИ НЕ КАТОЛИКИ ДРУГОЇ КЛЯСИ"

(Закінчення зі стор. 1-ої)

писаний в молитовному дусі та в дусі відданости Католицькій Церкві, але з наполегливим проханням проголосити Патріярхат Української Католицької Церкви, — підписаний від імени черниць Манастиря Святого Серця, Сестер Василіянок в Асторії, Н. Й. Цей, сповнений віри в перемогу Божої правди, документ підписала Мати д-р Марія.

Третій документ, від Крайової Управи Товариства за Патріярхальний Устрій Української Католицької Церкви, адресовано до Папи Павла VI. Він надрукований на офіційних листах Товариства, з написом назви Товариства українською мовою, а під ним — англійською. В документі вияснені причини маніфестації мирян УКЦеркви перед Папською Делеґатурою у Вашингтоні, згадано про лист Кардинала Тіссерана, як про зразок примітивізму, та про плутані заяви Кардинала Фюрстенберґа. Звертаючись до Папи Павла VI, Управа Товариства, з підписом п-і Єви Піддієчишин, згадує, що Папа Павло VI „недавно писав до генерального секретаря ОН У Танта, що кожний народ і кожна спільнота мають право вільно розвиватись, згідно із своїми матеріяльними спроможностями та інтелектуальним і духовим потенціялом". Саме здійснення цього права на вільний, власний розвиток домагаються священики і миряни УКЦеркви, а він дійсно можливий лише з проголошенням патріяршого устрою. „Проблема давно вже перейшла межі теоретизування", — сказано в тому документі, який закінчується словами: „Подайте, Святіший Отче, знак нашому Верховному Архиєпископові Кардиналові Йосифові Сліпому про бажання — згідно з традиціями і практикою Східніх Церков — що наш Патріярхат буде урочисто проголошений в недалеких уже місяцях".

Четвертий документ, переданий українською делеґацією у Вашингтоні, адресований Папі Павлові VI:

„Ми, студенти українського походження в ЗСА, звертаємося з проханням у особливо важливій справі — встановлення Києво-Галицького Патріярхату. Українці-католики поза залізною заслоною і у вільному світі моляться за той день, коли ця радісна подія буде проголошена". В листі, між ін., пояснена різниця між старокняжою назвою Україна - Русь, і імперіялістичним утвором під назвою „Росія". Листа-петицію підписав від імени Української Студентської громади її голова Олег Ільницький.

Всі документи датовані 5-м грудня 1970 року. До них були долучені й інші, допоміжні, для докладнішого вияснення проблеми.

Уповаючи на Господа

Обраховують, що в столиці й околицях живе кілька тисяч українців, а перед Папською Делеґатурою було їх кілька десятків, між ними голова Вашингтонського Відділу Т-ва за Патріярхат д-р Є. Гіль, д-р М. Кушнір д-р П. Ґелета, вся велика родина п-ва Ясінських, інж. О. Дражньовський та ін. Велику активність серед маніфестантів виявила п-і Марія Клячко, дир. В. Пастушенко, д-р І. Козак з українськими ветеранами, комбатантами і Дивізійниками, д-р С. Кікта з Клівленду та ін. діячі. Дівчата-пластунки використовували кожну нагоду зупинки авт на вулиці, щоб роздавати пояснюючі листівки. Демонстрацію повністю зафільмував Я. Кулинич. На жаль, він також не дістав дозволу пройти в Папську Делеґатуру тоді, коли там була делеґація українців.

На закінчення маніфестації, яку старшина поліції назвав „маніфестацією високої культури", коротко промовляли: о. М. Горошко, інж. С. Процик, д-р З. Ґіль, о. Малоні, д-р Вирд. На заклик о. М. Горошка тисячна маса демонстрантів відспівала многоліття патріярхорівному Блаженнішому Владиці Йосифові, многоліття Матері Марії та Сестрам - Василіянкам за їхні труди для святої справи та голові Головної Управи за Патріярхат д-рові Зенонові Ґілеві. Після молитви, що її проказав видимо зворушений і видимо переконаний у правоті маніфестації та в її успіху о. М. Горошко, стоячи на східцях входу до Папської Делеґатури, схвильовані учасники маніфестації, тримаючи в руках портрети Верховного Архиєпископа, відспівали могутнім спонтанним хором пісню-молитву „Боже Великий, єдиний".

Того дня відбулися у Вашингтоні дві українські демонстрації в одній. Вони закінчились співом „Заповіту, національним закликом, і молитвою „Боже великий" — релігійним закликом. Без найменшого сумніву, вони звернуть увагу Ватикану на невідкладну проблему. Та, одночасно, вони стали документом ще більшого українського зобов'язання супроти цієї однієї з Церков українського народу, яку — як і увесь наш 47-мільйоновий народ — дехто хотів би умертвити так, як на цій грішній землі даремно намагались 19 століть тому умертвити навіть Спасителя світу.

Леонід Полтава

„НІКОЛИ НЕ ЗАБУДУ"

Перед входом до кінотеатру видніє великий напис: „Ніколи не забуду". Це назва фільму продукції КАНУКР- канадійсько- української фільмової кіностудії.

Широкою струєю входять люди. Просто не йметься віри, що стільки наших українських людей у невеликому місті. Входять старші й молодь. Вітаюся із знайомими, вони щойно вийшли із залі. Розпитую, як їм подобалося. Звідусіль падають відповіді: „гарний фільм".

Перекидаюся словами з Леонідом Олексюком. Він відповідальний за адміністрацію: розшукує за сценарієм, знаходить артистів, піклується постановкою. Вияснює, що цей фільм є повнометражовий, 35 мм, інстанкольор. Автором сценарія є Степан Любомирський. За камеру відповідає Володимир Васік, режисура виведена Богданом Паздрієм і Володимиром Бачинським. Музику, яку скомпонував молодий композитор Зенон Лавриш, виконує Торонтонська симфонічна оркестра.

На залі ряди крісел заповнені людьми й вичікуванням. На екрані просувається сценарій з часів другої світової війни, коли то зводилися бої УПА у двосічних сутичках із подвійним ворогом- німцями й большевиками.

Героєм фільму виявляється канадійський українець, командир з'єднаня канадійської авіяції. Під час одної із боєвих місії в другій світовій війні його зістрілюють і він опиняється поміж совєтським і німецьким фронтами. Рятують його українські партизани УПА. Тому, що сам є по боці альянтів, попадає в конфлікт поміж своєю батьківщиною і дівчиною, яку любить. Коли наближається кінець війни, головна команда УПА висилає його й дівчину у вільний світ на захід.

Найцікавіший і найбільше вдалий- це добре проаналізований і виведений психологічний процес політичного дозрівання українського - канадійського старшини, який вкінці віднаходить своє політичне „я". Кінокартина на професійному рівні. Події на екрані в хвилинах неочікуваних конфліктів держать у хвилюванні й напрузі. Музика Зенона Лавришина- оригінальна, напоєна українськими елементами, але у деяких хвилинах й модерна- різко стимулює напруження; закраску подібних модерних музичних ефектів часто тепер чуємо в американських фільмах, коли зустрічаємося з воєнною тематикою.

Головні актори - це Юрій Денисенко і Рома Дольницька. Їхня гра цікава. Богдан Паздрій добре виконує ролю священика. Михайло Сеник рішучо заставляє симпатизувати із Гикалом. Роля його дещо пародійна, викликує щирий сміх, але й разом зворушення.

До незвичайностей під аспектом фотографії, треба зачислити сильветку священника в півсумерку ліса, відбитку тіней німецьких вояків на ясній доріжці, деякі відбитки в річці і прозорінь вод аж до чітких зарисів каменів на дні. Фільм, як і все на цьому світі, має свої недомагання та вони не зменшують його вартости для українського глядача.

Адміністратор кіностудії Леонід Олексюк виявив, що в місяці лютому починають накручувати новий фільм. Тематика з часів козаччини, фільм в англійській мові, щоб передати і спопуляризувати зрозуміння нашої історії.

Л. Олексюк відмічує стійкість і жертвенність нашої людини, яка, не зважаючи на труднощі й втому, створила цей фільм, щоб проявити себе в культурному процесі.

Багато з глядачів, що мали нагоду бачити цей фільм, також—маймо надію— і його „ніколи не забудуть".

Л. К.

Д-Р Є. РОСЛИЦЬКИЙ — ЧЛЕНОМ МІЖНАРОДНОГО КОМІТЕТУ

Лондон, Онтеріо.—„Нюз", що є офіційним органом професури Університету Західнього Онтеріо в Лондоні, Канада, інформує, що Міжнародний Комітет Номенклятури при Світовій Асоціяції Мікробіологічних Товариств вибрав проф. д-ра Є. Рослицького з Деравного Дослідного Інституту та департаменту бактеріології і іммунології того університету в члени Підкомітету для бактерійних родів agrobacterium і phizobium. У повідомленні згадано, що д-р Рослицький є одиноким канадійцем між дев'яти членами цього Підкомітету із восьми країн світу.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

ДО ДЕКЛЯРАЦІЇ ОУП „СЛОВО"

У надрукованій у „Свободі" з 5 грудня ц. р. Деклярації Об'єднання Українських Письменників „Слово" початок п'ятого абзацу в першій шпальті треба читати так: „а) Обидві частини українського літературного процесу мають свої специфічні риси, що стоять на перешкоді для його нормального розвитку". В надрукованому тексті замість „нормального" було „морального".

Український Літературно Мистецький Клюб Ню Йорк 149-2 ave.

● З Літературно-мистецького Клюбу в Ню Йорку повідомляють, що в п'ятницю 11 грудня відбудеться там вечір, присвячений творам Шопена. Концертанткою буде молода наша піяністка Марта Цибик. Вона виконає „Сонату" оп. 35, Прелюдію, Балляду оп. 47, Скерцо оп. 20 і ін. Початок о год. 8 веч.

Ділимося сумною вісткою з Родиною і Приятелями, що наша Найдорожча
МАМА, БАБУНЯ і СЕСТРА
МАРІЯ ГАВЕЛКО з дому ПЕТРИШИН
відійшла у Вічність, в наслідок нещасливого випадку, у вівторок, 8-го грудня 1970 року.

ПАНАХИДА в четвер, 10-го грудня 1970 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Ковальчика.

ПОХОРОН в п'ятницю, 11-го грудня 1970 р. з того ж похоронного заведення до церкви св. ап. Петра і Павла при Бентлей евеню в Джерзі Сіті, Н. Дж., а опісля на цвинтар Holy Cross в N. Arlington, N.J.

Горем прибиті:
доньки: БОГДАННА з мужем КОРІЯ і сином
МАРІЯ
брат — ПЕТРО ПЕТРИШИН з жінкою і дітьми
та ближча і дальша Родина в Краю та ЗСА

ГОЛОВНА УПРАВА і УПРАВА 1-го ВІДДІЛУ АСОЦІЯЦІЇ ДІЯЧІВ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ в НЮ ЙОРКУ
з глибоким смутком повідомляють про смерть члена Головної Управи і Почесного Члена Нюйоркського Відділу АДУК, письменника, доктора філософії
СЛ. П. ФОТІЯ МЕЛЕШКА
що сталася 6-го грудня 1970 року.

Родині Покійного висловлюємо своє щире співчуття.

Головна Управа АДУК — Управа 1-го Відділу АДУК в НЮ Йорку

НЕБУВАЛА КУЛЬТУРНА ПОДІЯ: ДВІ ВИСТАВКИ УКРАЇНІКИ В ГАРВАРДІ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Такий підхід видвигнув потребу доповнити виставку експонатами з приватних українських збірок і зі збірок українських установ, що вимагало ряду телефонічних розмов, відвідин та інших необхідностей. У висліді цих заходів і загального зрозуміння справи прийшла допомога у випозиченні культурних скарбів від Українського Музею в Стемфорді (якого унікальний перводрук-інкунабул Т. Фіоля, що був видрукований на замовлення українських вельмож у 1491 році у Кракові, ще заки друкувалися там латинські книжки для поляків, виставлений в бібліотеці Гоутона), Музею-Архіву УВАН в Ню Йорку, бібліотеки ред. Б. Кравцева, видавництва „Свободи", Східньо-Европейського Ін-ту ім Липинського у Філядельфії, д-ра С. Ріпецького, п. Борисової (сестри Лесі Українки), п. А. Ключко (дочка Івана Франка), д-ра Р. Смика і т. д.

Щоб оживити виставку, голова Комітету У. С. рішив вжити як декорацію відповідні мистецькі експонати. І тут знову Український Музей у Стемфорді дав до диспозиції свою прекрасну колекцію гуцульського мистецтва та три ікони, а мистці Я. Гніздовський і С. Ґеруляк випозичили деякі свої оригінальні твори та музейні речі. Їм усім на чолі з Преосв. Владикою Йосифом Шмондюком і д-ром В. Ленциком належиться окрема і щира подяка.

Виставка в бібліотеці Вайденер

Виставка в бібліотеці Вайденер складається з 14 великих ґабльоток, з яких 8 є в лежачій позиції а 6 — у стоячій. Стоячі ґабльотки мають звичайно по дві полиці і тільки одна має три полиці. Це дає разом 21 виставову площу.

Кожна ґабльотка має загальне пояснення теми та ідентифікацію виставлених предметів. При виготовленні текстів поодиноких тем брали активну участь гарвардські студенти і докторанти. Етнографію опрацювала п. Оксана Грабович, стару й нову літературу включно з Шевченкіяною — Гриць Грабович, мистецтво — п. Зірка Заремба - Филипчак, ФКУ (Фонд Катедри Українознавства) і Комітет Українських Студій — п. Марія Бачинська, Мазепініяну — Любомир Ґайда.

Ґабльотки розміщені в такий спосіб: вестибюль партеру ділиться на дві частини - сторони, з яких кожна має по дві лежачі ґабльотки і по одній стоячій ґабльотці, одна з останніх має три полиці. У мезеніні находяться дві стоячі ґабльотки. На першому поверсі розміщено чотири лежачі та дві стоячі ґабльотки.

Після деяких експериментів встановлено такі теми:

Ґабльотки на партері

(ліва сторона):

1) Чотири головні центри української культури: Київ, Львів, Харків, Одеса (плоска - лежача ґабльотка).

2) Гетьман Мазепа у світовій літературі і мистецтві (плоска ґ.)

3) Визвольні змагання — 1917 - 1920 рр. (горішня полиця ст. ґ.)

4) Розвиток української політичної думки (середня полиця ст. ґ.)

5) Україна після визвольних змагань (долішня частина ст. ґ.)

Права сторона: 6) ФКУ, Українські Студії в Гарварді (плоска ґ.)

7) Українська еміґрація в Америці (плоска ґабл-ка).

8-9) Досліди українського фолкльору від початку 19 століття (стояча ґ. з двома полицями).

Ґабльотки на мезаніні:

10-11) Давнє українське мистецтво (стояча ґ. з двома полицями).

Ґабльотки на першім поверсі:

14-15) Козацька доба: українські і східні джерела (ст. ґ. з 2 пол.)

16-17) Козацька доба: західні реляції сучасників (ст. ґ. з 2 пол.)

18) Шевченкіяна (плоска ґабльотка).

19) Українська література 19 ст. (плоска ґ.)

20) Українська література кінця 19-20 ст. (плоска ґ.)

21) Нова українська історіографія (плоска ґ.)

Основна проблема була що і як виставляти. Для розв'язки цього питання була створена окрема робоча група, до якої увійшли: докторантка історії мистецтва п. З. Филипчак, бібліотекарка української колекції п. Ярина Турко, студентка етнографії п. О. Грабович і лябобрантка Надія Миколаєвич, усі з Гарварду.

Йшлося про це, що в одній ґабльотці не можна було мати більше десяти книжок, а ці книжки, що мусіли увійти, повинні були відповідати законам гармонії і естетики. Виставка не є магазином книжок: вона мусить заспокоїти естетичні вимоги глядача.

Члени названої робочої групи працювали чотири дні і ночі, сотні разів експериментуючи — аж поки не видістали максимум естетичних ефектів із матеріялів, які не завжди надавалися до такої ролі. Їм усім належить заслужене спасибі!

Тепер коротко про це, як репрезентовані на виставці названі теми.

Чотири головні центри української науки репрезентують відповідні видання: Львів — історія основання Гал. Руської Матиці (першого укр. наукового товариства) з 1851 р. та Записки НТШ, Київ — Записки Істор.-Філол. Відділу ВУАН, Харків — Збірник Істор-Філос. Товариства, Одесу — Записки Одеського університету.

Крім того виставлено фото недавно відкритого одинокого відомого досі хазарського документу із початків 10 ст., який писаний єврейською мовою із приписокою хазарської адміністрації хазарською мовою. Оригінал зберігається в англійському Кембріджі. Цей хазарський документ дешифрували проф. Н. Гольба із Чикаґо (єврейська частина) та проф. О. Пріцак (хазарська частина). Також виставлено частину оригінального рукопису „Історії Хазар" акад. А. Кримського, його виказку, як члена Академії Наук УССР, та його знимку.

Докторант Л. Гайда підібрав цікаві видання світових поетів, що обрали гетьмана Івана Мазепу своїм героєм (Байрон, Гюґо, Ґотшал, Рилєєв, Пейн, Словацький і т. д.), рисунки малярів (Буляньже, Верне), музиків (Лїст, Чайковський) і т. д.

Визвольні змагання репрезентовані головно документами, що недвозначно доказують існування української держави 1917 - 1920 рр. У центрі дипломатичний паспорт українського амбасадора до Великої Британії Арнольда Марґоліна (біля якого книга останнього про політику Антанти відносно України), Вісник комісії, що підготовляла вибори до Української Конституанти 1917 р., один документ виставлений амбасадою УНР у Відні, книга проф. І. Решетара про Українську революцію (оздоблена оригінальною знимкою С. Петлюри), історія української держави 1918 р. проф. Д. Дорошенка оздоблена оригінальною знимкою гетьмана Скоропадського та його листом), видання пресової квартири УГА, Бібліотека „Стрільця" з 1919 р. (Кам'янець Падільський), між ними репортаж М. Ірчана про його відвідини у головній кватирі Н. Махна і оригінальний лист Махна до Л. Чикаленка, оригінальна знимка уряду ЗУНР і т. д.

Стіни ґабльотки і виставова площа прибрані українськими грішми - банкнотами та поштовими значками.

Українська політична думка представлена в історичнім розвитку: оригінальне видання „Історії Русов" із 1847 р., „Книга битія українського народу", політичні твори В. Антоновича, М. Драгоманова (зі знимкою), видання РУП, „Листи до братів хліборобів" із знимкою В. Липинського та його листом, оригінальне видання „Підстави нашої політики" Д. Донцова і т. д.

В ґабльотці „Україна після визвольних змагань" виставлені англомовні праці головно не-українських авторів про ситуацію в Україні та „Чорновіл Пейперс".

Ґабльотка „ФКУ — Українські студії в Гарварді" має оригінальний „чартер" ФКУ, знимки членів Комітету Укр. Студій, знимки з лекцій, публікації катедри українських студій і також основний твір „Старий Галич" Я. Пастернака, його знимка і лист. Як відомо, покійний проф. Пастернак передав у своїм заповіті свою наукову бібліотеку та архів Українському Семінареві Гарвардського університету.

В центрі ґабльотки про українську еміґрацію є „Ді Аляскан Геральд" і нова монографія бл.п. проф. Т. Луцева про А. Гончаренка і перший календар УНСоюзу з 1897 р. Там розміщені деякі матеріяли з історії українських церков та громадських організацій і наукова продукція політичної еміґрації, де на почесному місці є видана УНСоюзом англомовна „Енциклопедія Українознавства".

Дуже багата ґабльотка про український фолкльор. Там зібрані найважливіші видання, починаючи із 30-их рр. 19 ст. і також один примірник знищеного в 1937 р. другого тому корпусу „Українських Дум" К. Грушевської. Наукові видання оздоблені гармонійно зразками українського народного мистецтва (гуцульські кахлі, писанки, вишивки і т. д.)

Старе українське мистецтво ілюстроване двома іконами, одним стародруком (Львівське Євангеліє друковане під протекторатом митрополита Петра Могили 1637 року), ілюстраціями старокиївських мозаїк та архітектури і українського портрету 16 - 18 століть.

В ґабльотці „Нове українське мистецтво" увага зосереджена на трьох мистцях: О. Архипенкові, О. Грищенкові (показані знимки деяких їх творів і монографії про них) і Я. Гніздовському, репрезентованого двома його скульптурними працями („Танцем" і „Вазою на цвіти") і монографією про нього.

Дуже імпозантно виглядають обидві ґабльотки присвячені добі козаччини. Стіни їх прикрашені старими полтавськими плахтами і картами України Бопляна і Льотера (1750 р.)

У центрі уваги першої ґабльотки находяться текст першої української конституції з 1710 р. гетьмана Орлика, сучасні твори східніх сусідів України, текст турецького правильника для дипломатичного листування з половини 17 ст., де подається як титулувати чужих володарів: німецького цісаря, французького і польського королів та гетьмана України — і невиданий досі рукопис опису подорожі по Україні антіохійського патріярха Макарія (1654 - 1656). У долішній полиці подані взори основних джерельних праць до історії України козацької доби, а саме: „Пам'ятники" та „Акти Півд.-Західньої Руси" Київської Археографічної Комісії, один з перших описів старої України (80-х рр. 18 ст.) Василя Рубана з цікавим портретом Хмельницького і т. д. Цю тематику збагачує мистецько встановлена і добра знимка тогочасного портрету гетьмана П. Конашевича Сагайдачного.

Друга ґабльотка ілюструє зацікавлення Україною чужинцями. У горішній полиці подані основні монографії (французька Шерер-а чи німецька Енґеля з гарним портретом Мазепи). При цьому згадується обставини видання твору Енґеля: В 90-их рр. 18 ст. німецькі та англійські наукові товариства вирішили видати всесвітню історію в монографіях. Тоді для вчених була самозрозуміла справа, що один обширний том мусить бути присвячений історії України. Ц е властиве і була „Історія України і українських козаків" И. Ф. Енґеля, опублікована в Галле у 1797 р.

Гарвардська бібліотека закупила ще в 20-их рр. колекцію французького графа Ріян-а, який збирав памфлети 16 - 17 ст. про воєнні і політичні події. В ті часи ще не було газет і після впровадження друку в цей спосіб подавалися сенсаційні події. Найважливішими подіями, що цікавили тодішній світ, були очевидно події зв'язані з боротьбою християнського світу з турками. Колекція Ріян-а охоплює понад дві тисячі таких памфлетів. Очевидно українські козаки і їх одчайдушні наступи були не раз темою тих своєрідних газет. Долішня полиця другої козацької ґабльотки подає деякі приклади — сучасні реляції про акції козаків з рр. 1620, 1672, 1678, 1683.

Шевченкіяна включає тільки два експонати старих творів: „Москалева криниця" у 2-му числі „Основи" за 1861 р. (цей журнал є в Гарвардській бібліотеці Вайденер) та „Поезії Шевченка заборонені в Росії" видані М. Драгомановим в Женеві. Ґабльотка шевченкіяни прикрашена ілюстраціями Шевченкових мистецьких творів, оригіналом Варшавського видання Наукового Інституту, англомовним збірником за редакцією проф. Юрія Шевельова та зразками перекладів творів Шевченка на чужі мови. Дорогоцінні Шевченкіяна зібрані у другій виставці — у бібліотеці Гоутон-а, про що нижче.

Ґабльотки про нову українську літературу і про нову українську історіографію подібні до себе тим, що там виставляються тільки перші видання творів, твори з дедикаціями авторів або твори авторів, яких знимки і автографи можна було роздобути.

Стара українська література репрезентована альманахами: „Зоря" 1860 р., „Вік" у зв'язку зі століттям „Енеїди" та „Акорди" за редакцією І. Франка.

„Історія української літератури" проф. Д. Чижевського прикрашена знимкою автора та автографом а поруч неї провідний орган Української Академії Наук „Література" із листом головного редактора акад. С. Єфремова.

Для ґабльотки „Література 19 - 20 ст." можна було роздобути перші видання або знимки та автографи таких авторів: І. Франка, М. Коцюбинського, Лесі Українки, Є. Гребінки, Ю. Федьковича, П. Куліша, М. Вовчка, Б. Лепкого, В. Винниченка, Є. Маланюка, Б. І. Антонича, П. Тичини, М. Рильського, П. Филиповича, М. Хвильового, М. Бажана, І. Драча та інших.

Нова українська історіографія ілюстрована основним своїм органом „Україна" з оригінальним листом її редактора акад. М. Грушевського і збагачена оригінальним виданням 10-го тому знищеного большевиками накладу „Історії України-Руси", творами, знимками або автографами В. Модзалевського, Д. Дорошенка, І. Крип'якевича, М. Кордуби, Б. Крупницького, І. Борщака та інших вчених. Цю ділянку науки доповнюють твори і знимка історика права М. Василенка і його школи історії устрою козацької держави та лист і знимка історика церкви Т. Коструби.

Виставка в бібліотеці Гоутон-а

Тепер перейдемо до опису виставки в бібліотеці Гоутон-а. Коли виставка у Вайденер мусіла охопити усі основні аспекти українського історичного буття — виставка в Гоутон має спеціялізований характер: там виставлені тільки стародруки, рукописи і деякі перші видання. Вона нараховує 40 експонатів описаних в окремому каталозі із добрими знимками показаних предметів.

Поява каталогу матиме велике значення у поширенні величі та старовинности української культури. Вона матиме також певну наукову вартість, бо вдалося зібрати в одному місці цілу низку важливих видань.

Із стародруків виставлені уже на вступі названі раритети: Т. Фіоля (1491) і Федоровича (1569-1581 рр.). Крім того включено зразок полемістичної літератури „Апокрізіс" (Остріг, 1598 р.), кілька цікавих стародруків із друкарень Києва, Львова і Почаєва.

Другий відділ має оригінал „Опису України" Бопляна, перший переклад цього твору на англійську мову з 1704 р., твір „Война домова з татари і козакі" Самійла Твардовського (Каліш, 1681), твір В. Рубана про історію козаків із 1777 р., перше видання „Слова о полку Ігоревім" із 1800 р., перше повне видання „Енеїди" Котляревського (Харків, 1842), перше видання „Кобзаря" Шевченка, „Нові поезії Пушкіна і Шавченкі (сік!)" видані у Ляйпціґ-у 1859 р., рідкісні видання Драгоманова, Кулішева „Хата" і т. д.

До цісї виставки включено першу українську газету „Зорю Галицьку" із 1848 р. та інші старі галицькі публікації як „Правда", шематизм Львівської єпархії з 1840 р. і т. д.

У відділі рукописів находяться (як згадано на вступі) чотири універсали гетьмана Мазепи, діялог Г. Сковороди, листи Гоголя, оригінал „Івана Підкови" Т. Шевченка, оригінал заповіту П. Куліша з 1858 р. та інші рідкості.

Обидві виставки, хоч підготовані на скору руку, гідно репрезентують українську науку, літературу, мистецтво новій українсько - американській генерації, українським людям і американцям усякого походження.

Її прикметою діловість і документація. Замість пропаґанди — мова фактів і документів.

Було б побажаним, щоб українці цієї країни поселення, як і Канади використали оцю незвичайну можливість і відвідали виставку.

Це буде найкраща винагорода і подяка для тих, хто трудився над її влаштуванням.

Помер Михайло Кравчук, довголітній касир 130 Відділу УНС

Ню Йорк. — Секретар Братства св. Володимира, 130-го Відділу УНСоюзу в Ню Йорку, Омелян Стешин, повідомляє членів Братства та все українське громадянство, що в понеділок, 7-го грудня 1970 року в шпиталі помер на серцеву недугу на 66-році життя довголітній, активний член уряду Братства і його касир, сл. п. Михайло Кравчук. Покійний походив з села Малахівці, Тернопільського повіту, де народився 15 листопада 1904 року. З 1938 року належить до УНСоюзу, в якому проявив багато активности. Залишив дружину Юлію і сина Миколу. Тлінні останки Покійного знаходяться в Фейчайлд Фюнерал Гоме в Ґарден Сити, Н. Й. при 12-ій вулиці і Франклін Ст. Відвідувати Покійного можна в годинах 2-5 і 7-10 вечером. Похорон в четвер, 10 грудня ранком до церкви св. Володимира при 709 Фронт Ст. в Гемпстеді, Н. Й.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

СУБОТА, 12-го ГРУДНЯ 1970 р.

КЛІФТОН, Н. Дж. Місячні і Річні збори Т-ва Укр. Січ — 182 Відд. о год. 1-ій по пол. в Українській Централі, 240 Hope Ave., Passaic, N.J. На порядку: звіт Управи та вибір нової на 1971 р. — Управа.

СТАТЕН АЙЛАНД, Н. Й. Річні збори Б-ва св. Арх. Михаїла — 211 Відд. о год. 7:30 веч. в залі де звичайно. Порядок нарад: звіти Управи і Контр. Комісії і вибір нової управи на 1971 р. Проситься прибути і вирівняти чл. вкладки. На зборах буде присутній обл. організатор **Василь Оріховський.** — Т. Соколовський, секр.

НЕДІЛЯ, 13-го ГРУДНЯ 1970 р.

НЮАРК, Н. Дж. Річні збори Б-ва св. І. Хрестителя — 76 Відд. від год. 12 дня в приміщенні Укр. Кат. Школи при Сенфорд Аве. й Айві вул. На порядку дня: звіт Управи за 1970 р. та вибір нової на 1971 р. — М. Демчук, предс., В. Салабун, секретар.

СОЮЗОВІ ДІЯЧІ! За десять місяців 1970 року ми придбали 4,350 членів. Щоб покрити виїмкові, „ювілейні" втрати й успішно закінчити цей конвенційний рік, нам треба 6,000 членів. Допоможіть в останніх двох місяцях придбати ще 1,650 нових членів.

ТАРЗАН, Ч. 6476. Вождь Меду бідкає, що не знає ліку

У лікарському домі вождя Меду...

Коли повітряна машина не прийде дуже скоро, то забери, Тарзане, малого чоловіка до його людей, — може він швидко помре...

Ми знаходимо сильні ліки на сильні тіла... як у дуків! Або на хворі ноги, як у жінки, що ти її приніс до нас! Дуже зле, що не маємо ліків на хворі голови! Можливо, що врізання ножем оздоровило б малого чоловіка, але ми не маємо скальпелів!

Тарзане, сотник Дикий Кіт думає, що бачить гелікоптер! Ходи!